

Forsvaret og Forsvarsministeriets styrelser
Arsenalvej 55
9800 Hjørring

Arbejdstilsynet
Tilsynscenter Syd
Landskronagade 33
2100 København Ø

T 70 12 12 88
at@at.dk
www.amid.dk

CVR 21481815

10. oktober 2019

Afgørelse

Vi sender her den afgørelse, som vi oplyste om på vores tilsynsbesøg den 3. oktober 2019 hos Forsvaret og Forsvarsministeriets styrelser på arbejdsstedet Hjerdingvej 127, 6800 Varde. Vi talte med sektionsleder Vicky Wilkan, chef Peter Nielsen.

Sag
20190018786/21
Ansvarlig:
Rikke Kristiansen

CVR 16287180
P 1019177307

Side 1/8

Strakspåbud

Virksomheden påbydes at imødegå risiko for umiddelbar helbredsforringelse i forbindelse med mobning

I skal efterkomme påbuddet **straks**.

I skal orientere alle arbejdsmiljø- og tillidsrepræsentanter, der er berørt af påbuddet.

I skal **senest den 17. oktober 2019** give os besked om, hvordan I har efterkommet påbuddet. Inden I giver os besked, skal I orientere arbejdsmiljøorganisationen om, hvordan påbuddet er efterkommet. I skal bruge [formularen](#) på vores selvbetjeningsløsning Arbejdsmiljø i din virksomhed.

Begrundelse for påbuddet

Begrundelsen for påbuddet tager udgangspunkt i en vurdering af, om og hvordan problemer med mobning er til stede i arbejdet, og hvordan virksomheden har forsøgt at forebygge problemerne.

Ifølge Arbejdstilsynets definition er der tale om mobning, når en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid - eller gentagne gange på grov vis - udsætter en eller flere andre personer for krænkende handlinger, som vedkommende opfatter som sårende eller nedværdigende. De krænkende handlinger bliver dog først til mobning, når de personer, som de rettes mod, ikke er i stand til at forsvare sig effektivt imod dem. Drillerier, der af begge parter opfattes som godsindede eller enkeltstående konflikter, er ikke mobning.

Arbejdstilsynet vurderer, at der ved arbejde i skolesektionen er umiddelbar risiko for forringelse af det fysiske eller psykiske helbred som følge af mobning.

Vi har ved vurderingen lagt vægt på, at risikoen for forringelse af det fysiske eller psykiske helbred som følge af mobning ikke er forebygget tilstrækkeligt.

Det bygger vi på følgende:

- Der er pt. en ansat, som oplever mobbehandlinger fra [redacted] i skolesektionen, herunder usaglig kritik, nedgørelse, forsøg på manipulation, trusler, bagtalelse, klikedannelse, udelukkelse fra det sociale fællesskab og ignorering.
- Den ene civile ansatte, som handlingerne på nuværende tidspunkt er rettet imod er så mærket af mobhandlingerne, at [redacted] har ondt i maven, når [redacted] er på arbejde, at [redacted] ikke sover ordentligt om natten, er meget grådlig og føler at det går ud over [redacted] privatliv, hvor [redacted] hele tiden tænker på arbejdet. [redacted] oplyste, at [redacted] har lyst til finde et andet job, men at det ikke er muligt for [redacted] på nuværende tidspunkt. [redacted] oplyste, at [redacted] var på vej til at sygemelde i sig i august, men da [redacted] kollega på det tidspunkt blev sygemeldt, så valgte [redacted] at blive.
- Arbejdstilsynet konstaterede under besøget, at [redacted] brød grædende og hulkende sammen og rystede, da [redacted] fortalte om mobhandlingerne. [redacted] oplyste til Arbejdstilsynet, at [redacted] på nuværende tidspunkt er så isoleret, at [redacted] overvejer at sygemelde sig inden for kort tid.
- Mobhandlingerne er dagligt til stede og har stået på i afdelingen igennem flere år.
- En anden civil ansat er for nyligt blevet [redacted] mobbehandlinger i afdelingen.
- Mobhandlingerne opleves som nedværdigende, og det er som ansat ikke muligt at forsvare sig imod handlingerne.
- Ansatte beskriver, at mobhandlingerne i afdelingen er en kendt problematik blandt ansatte og har været det i flere år. Ansatte oplyste, at flere ansatte er rejst fra afdelingen grundet mobbehandlinger.
- Skolechefen er bekendt med, at der er udfordringer med [redacted] og at problemerne har været til stede igennem længere tid. Han oplyste dog, at han ikke kender til omfanget af de nuværende mobbehandlinger.
- Forsvaret har en politik om, at mobning ikke må finde sted, men de ansatte kender ikke til indholdet af denne.

Arbejdstilsynet vurderer derfor samlet, at der ved arbejdet i skolesektionen er umiddelbar risiko for forringelse af det fysiske eller psykiske helbred som følge af mobning. Utilstrækkelig forebyggelse af mobning forøger de ansattes risiko for at få stress og stressrelaterede sygdomme som fx angst, depression og hjertekar-sygdomme samt for i nogle tilfælde at udvikle posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD).

Sagens oplysninger

Virksomheden

Ved Hærens Sergentskole uddannes de kommende ledere og mellemledere til Hæren. Hovedretningen er den grundlæggende sergentuddannelse, suppleret med afkortet sergentuddannelse for stampersonel. Denne uddannelse bygges der

videre på med uddannelsen af oversergenter og seniorsergenter. Desuden får alle kommende officerer deres militære grunduddannelse ved skolen. (kilde: www.haerenssergentskole.dk)

Under Hærens Sergentskole hører afdelingen "Skolesektionen" til. Denne afdeling beskæftiger sig med personeladministration for både det faste og midlertidige personel på Hærens Sergentskole.

Ledelsen består af skolechef Peter Nielsen, stabschef Peter Vexø og chef for skolesektionen Vicky Wilkan.

Dette strakspåbud retter sig mod de 6 ansatte i skolesektionen samt ledelsen.

Grundlag for påbuddet

Besøg på virksomheden

- Tilsynsbesøg den 30. september 2019. Fra Hærens Sergentskole deltog stabschef Peter Vexø og arbejdsmiljørepræsentant Frederik Ørsted.
- Tilsynsbesøg den 3. oktober 2019. Fra Hærens Sergentskole deltog skolechef Peter Nielsen og chef for skolesektionen Vicky Wilkan.

Samtaler med ledelse og ansatte

- Arbejdstilsynet har afholdt en gruppesamtale med 5 ansatte den 30. september 2019.
- Arbejdstilsynet har afholdt 3 enkeltsamtaler (herunder en telefonsamtale) med ansatte den 30. september og 3. oktober 2019.
- Arbejdstilsynet har afholdt samtale med ledelsen den 3. oktober 2019.

Forekomst af mobning

Under Arbejdstilsynets besøg på Hærens Sergentskole (skolesektionen) den 30. september og 3. oktober 2019 fik Arbejdstilsynet oplysninger fra ansatte omkring [REDACTED] herunder oplysninger om [REDACTED] adfærd og kommunikationsform. Nedenstående er derfor en sammenfatning af oplysninger fra begge tilsynsbesøg.

Ansatte oplyste, at [REDACTED] har en adfærd og kommunikationsform, som de ansatte oplever som krænkende, som skaber utryghed, kan være nedværdigende, mainpulerende, overfusende eller sårende. Handlingerne fra [REDACTED] har en sådan karakter, at to ansatte ikke oplever, at de kan forsvare sig imod handlingerne, [REDACTED]. [REDACTED] Nogle ansatte oplyser samtidig, at de frygter for [REDACTED] hvis de bliver identificeret på baggrund af specifikke krænkende handlinger, og vil derfor ikke refereres for konkrete episoder, som de har været udsat for. Andre ansatte oplyste, at de oplever, at de godt kan forsvare sig imod handlingerne, om end de stadig oplever handlingerne som værende krænkende og nedværdigende.

Ansatte oplyste, at [redacted] adfærd og kommunikationsform har været et problem i ca. 3 år – og at det er et kendt problem på Varde Kaserne. De hændelser som Arbejdstilsynet er bekendte med er fra indeværende år og er primært rettet mod to ansatte. Ansatte oplyste, at handlingerne har været rettet imod de to ansatte siden 1. marts 2019. De oplyste, at den ene af de to ansatte for nyligt er blevet [redacted] pga. mobning i skolesektionen, og der nu er en ansat [redacted] som er udsat for mobning. Ansatte oplyste, at handlingerne står på dagligt.

De ansatte oplyste Arbejdstilsynet om følgende mobbehandlinger:

- At [redacted] ved at "plante" forskellige historier hos de enkelte ansatte, som omhandler andre ansatte, hvilket fører til konflikter imellem de ansatte. Ansatte oplyste fx at de to civile ansatte hver især har fået fortalt historier om hinanden fra [redacted] omkring, at de ikke skulle lytte til den anden, fordi vedkommende ikke var god til sit arbejde, og ikke kunne lide en. De oplyste, at dette bevirkede, at de to civile ansatte ikke talte med hinanden i en længere periode, fordi de troede, at de var sure på hinanden. De oplyste, at de to ansatte en dag tilfældigt kom til at tale med hinanden, hvor det gik op for dem, at [redacted] havde plantede historier hos dem hver især – og de historier ikke havde hold i virkeligheden. Ansatte oplyste, at det er generelt en problemstilling, at [redacted] og at det kan virke som om [redacted] "nyder", når der opstår konflikter imellem de ansatte.
- At [redacted] en hel personalegruppe. Ansatte oplyste, at en ansat, som for nyligt er rejst fra skolesektionen pga. mobning, blev [redacted] de andre ansatte. De ansatte oplyste, at de øvrige ansatte fx blev bedt om ikke at spise frokost med den ansatte, hvorved den ansatte så måtte spise sin frokost alene. Ansatte oplyste, at lignende handlinger nu retter sig i mod den ene civile ansatte, som er [redacted] i skolesektionen. De oplyste, at den civile ansatte oplever, at de øvrige ansatte ignorerer [redacted] ikke taler [redacted] – og [redacted] er derved meget isoleret.
- At [redacted] bagtaler kolleger i åbent forum overfor andre ansatte. Ansatte oplyste, at det både kan dreje sig om, at ansatte er dårlige til deres arbejde samt private ting, som ansatte har betroet sig til ledelsen med. Ansatte oplyste, at det særligt går ud over de civile ansatte. Ansatte oplyste, at det er ubehageligt og utrygt at vide, at der bliver talt om en, når man ikke er til stede, samt at kollegaer kender til private ting om en, som man ikke har lyst til, at de skal vide. Ansatte oplyste samtidig, at det er ubehageligt at være vidne til, fordi at man som ansat bliver bragt i en situation, hvor man ikke formår at få sagt fra overfor, at skulle lægge ører til historier om kollegaer, fordi de kommer fra [redacted] De oplyste, at [redacted] kan have en meget manipulerende adfærd, som kan påvirke en meget – og som man ikke kan sige fra overfor.
- At [redacted] fornyeligt har truet den ene civile ansatte, som er [redacted] i skolesektionen. Ansatte oplyste, den civile ansatte for nyligt er blevet udnævnt som [redacted] og at [redacted] i kraft af denne rolle var gået ind i en sag om et [redacted] til deres [redacted] i afdelingen. Ansatte oplyste, at den ansatte herefter blev bedt om at blive tilbage på kontoret en dag, hvor der var [redacted] og hvor der derfor ikke var andre ansatte på kontoret. De oplyste, at [redacted] råbte af den ansatte og truede den ansatte med; "om [redacted] havde set, hvad [redacted] før havde gjort ved andre ansatte",

"at det samme vil komme til at ske for [redacted] hvis ikke [redacted] lader være med at blande sig" og "at det ikke bliver sjovt for [redacted] at gå på arbejde fremadrettet". Ansatte oplyste, at den civile ansatte har været meget rystet af situationen efterfølgende, og Arbejdstilsynet konstaterede under besøget, at [redacted] stadig var meget mærket af situationen.

- At [redacted] efter ovenstående episode ikke har talt den civile ansatte. Ansatte oplyste, at [redacted] ignorerer den ansatte og ikke taler direkte til [redacted]. Ansatte oplyste, at alle informationer fra [redacted] til den ansatte går igennem en kollega. De oplyste, at det påvirker den ansatte rigtig meget, fordi at ikke nok med at den ansatte føler sig ekskluderet af sine kollegaer, så føler [redacted] sig endnu mere ladt alene, når [redacted] heller ikke taler til [redacted].
- At [redacted] flere gange om ugen råber af de ansatte i skolesektionen, og anvender et meget hårdt og nedladende sprog over dem. Ansatte oplyste, at de hver især har oplevet at blive trukket til side og råbt af, hvor [redacted] har sagt til dem "at du skal ikke tro du er noget - [redacted]".
- At [redacted] svarer de ansatte igen, når man kommer [redacted] med en problemstilling. Ansatte oplyste, at nogle ansatte bevidst at begyndt at tale [redacted] efter munden og bevidst undlader at forsøge at drøfte problemstillinger [redacted] fordi at ansatte gang på gang har oplevet at blive mødt at blive svaret igen og talt nedladende til. Ansatte oplyste, at [redacted] bliver ved og ved indtil man vælter, og at det er alt for hårdt at forsøge at tage kampen op [redacted].
- At [redacted] gør særligt de civile ansatte til synder for problemer i arbejdet i skoleafdelingen. Ansatte oplyste, at der er massivt arbejdspress i skolesektionen, og de uniformerede og civile ansatte er ansat på hver deres overenskomst. Dette bevirker, at det er dyrere at have de civile ansatte til at arbejde over fremfor de uniformerede ansatte. Ansatte oplyste, at dette bevirker, at de uniformerede arbejder væsentligt mere over normal arbejdstid end de civile, og at dette gør, at [redacted] og de uniformerede ansatte er af den opfattelse, at de civile ikke bidrager lige så meget til at løse arbejdsopgaverne. Ansatte oplyste, at [redacted] i åbent forum taler højt om, at de civile ikke bidrager lige så meget til løsningen af opgaverne, som de uniformerede ansatte.
- At [redacted] og uniformerede kollegaer taler grimt om en kollega, som er [redacted]. Ansatte oplyste, at kollegaen er civilt ansat og pt er [redacted]. De oplyste, at når [redacted] i afdelingen, så taler de sødt og pænt til [redacted] men lige så snart [redacted] ud af døren, så taler de grimt [redacted]. Ansatte oplyste, at de bl.a. taler om at [redacted] er dårlig til sit arbejde, og at de ikke glæder sig til [redacted]. Ansatte oplyste, at de frygter at kollegaen også vil blive udsat for mobning, når [redacted].
- At efter den ene civile ansatte for nyligt [redacted] havde tjekket [redacted] profil ud. Ansatte oplyste, at [redacted] viste billeder de til de uniformerede ansatte, hvortil [redacted] sagde, at det havde vist mere noget med [redacted] at gøre, at [redacted] fordi [redacted] – fremfor at det havde noget med arbejdet at gøre. Ansatte oplyste, at [redacted] kollega føler sig meget krænket over, at [redacted] på den måde har tjekket [redacted] privatliv [redacted].

Herudover oplyste de ansatte, at [redacted] sprog og tonefald er groft, hårdt og nedladende. De oplyste, at [redacted] er i stand til at læse de ansatte "der hvor det gør ondt" – og derefter bruger det imod dem.

Ansatte oplyste, at udover at opleve mobbehandlinger [redacted] oplever de samme ansatte også at være udsat for mobbehandlinger fra [redacted] i skolesektionen.

Ansatte oplyste om følgende handlinger:

- At de uniformerede kollegaer bagtaler de civile ansatte i andre kollegaers påhør, hvorefter de civile ansatte bliver gjort bekendte med det.
- At de taler grimt til de civile ansatte og nogle gange råber af dem.
- At de ofte på en nedladende måde påtaler, at de civile ansatte ikke hjælper nok til med at løse arbejdsopgaverne, fordi at de ikke arbejder lige så meget som de uniformerede – og at de samtidig siger, at det er fordi at de civile ikke er lige så gode til deres arbejde, som de uniformerede er.
- At de uniformerede ansatte i forbindelse med ovenstående i andres påhør taler højt om, at de civile ansatte får mange flere privilegier i arbejdet, end de uniformerede gør.
- At de uniformerede i forbindelse med Arbejdstilsynets besøg i skolesektionen har blokeret de civile på de sociale medier – hvor de ellers før var "venner".

De uniformerede ansatte oplyste til Arbejdstilsynet, at de giver [redacted] deres uforbeholdende støtte, og at de ikke mener, at [redacted] udsætter deres civile kollegaer for mobning. De oplyste, at der er en hård tone i skolesektionen, men at det er fordi, at det er en militærarbejdsplads, hvor man må forvente, at sådan noget kan finde sted. De oplyste, at de mener deres civile kollegaer har [redacted]. De oplyste, at [redacted] godt kan finde på at tale hårdt til dem også og fx sige "hold kæft" til dem, men at det er hvad man må forvente i militæret.

De øvrige ansatte oplyste, at de er skuffede over, at de uniformerede ansatte bakker [redacted] op, når de godt ved, hvad der foregår i afdelingen. De oplyste, at de uniformerede kollegaer har været vidne til flere handlinger, som har været rettet imod de civile ansatte. De oplyste, at de har været vidne til, at nogle af de uniformerede ansatte også har været udsat for krænkende handlinger fra [redacted] hvor [redacted] blandt andet har råbt af dem, talt bag om deres ryg, og oplyst kollegaer om ting af meget privat karakter om dem. De oplyste, at de har en oplevelse af, at de uniformerede kollegaer er bange for [redacted] – og for [redacted] det kan have for-[redacted], hvis de går imod [redacted]. Ansatte oplyste, at de uniformerede ikke har lige [redacted]

Ved den afsluttende [redacted] blev problemstillingen om [redacted] præsenteret for [redacted] og skolechefen.

[redacted] udtrykte, at [redacted] godt kender til, at der har været nogle udfordringer i forhold til de civile ansatte. [redacted] oplyste, at [redacted] ikke mener, at der har været tale om mobning, men at [redacted] ved, at [redacted] godt kan have en [redacted] som er meget kontant. [redacted] oplyste, at [redacted] godt selv ved, at der

er nogle ansatte, som kan "slå sig på [redacted]. [redacted] oplyste, at [redacted] er skolet i et militærsystem, hvor man generelt taler hårdere til hinanden end på andre arbejdspladser – og at de civile ansatte blot ikke er vant til at arbejde i sådan et system.

Skolechefen oplyste, at ledelsen på Hærens Sergentskole er bekendt med, at der har været og er udfordringer med [redacted] adfærd, og at der er flere ansatte, som har været "ramt" af [redacted]. Skolechefen oplyste, at han ikke er bekendt med det omfang af mobning, som finder sted på nuværende tidspunkt. Han oplyste dog, at han og stabschefen har haft møder med de civile ansatte, og at han er bekendt med, at de har haft udfordringer med [redacted]. Han oplyste, at han gennem længere tid har været bekendt med, at [redacted] har haft en adfærd som kan være manipulerende, nedladende og hård. Han oplyste, at ledelsen [redacted] har oplevet, at [redacted] har forsøgt at spille de forskellige [redacted] ud mod hinanden.

Virksomhedens forebyggelse

Skolechefen oplyste, at Forsvaret har en politik om, at mobning ikke må finde sted. Han oplyste, at hvis der fx finder mobning eller krænkelser sted imellem eleverne på Hærens Sergentskole, så bliver eleverne bortvist med det samme. De ansatte oplyste dog, at de ikke kender til indholdet mobbepolitikken.

Skolechefen oplyste, at der i ledelsesgruppen har været talt om, at [redacted] skal have et [redacted] med henblik [redacted] adfærd. Han oplyste, at denne opgave har været sendt videre til stabschefen. Han oplyste, at tilbagemeldingen fra [redacted] og stabschefen har været, at [redacted] lige nu er i gang med en [redacted], hvor [redacted] også undervises af psykologer – og at denne uddannelse kan det samme som et [redacted]

Arbejds-mæssige og personlige konsekvenser

Ansatte oplyste, at den ene civile ansatte, som handlingerne på nuværende tidspunkt er rettet imod er så mærket af mobbehandlingerne, at [redacted] har ondt i maven, når [redacted] er på arbejde, at [redacted] ikke sover ordentligt om natten, er meget grådlabil og føler at det går ud [redacted]-privatliv, hvor [redacted]-hele tiden tænker på arbejdet. [redacted] på nuværende tidspunkt er så isoleret, at [redacted] overvejer at sygemelde sig inden for kort tid. [redacted] har lyst til finde et andet job, men at det ikke er muligt [redacted] på nuværende tidspunkt. [redacted] var på vej til at sygemelde i sig i august, men da [redacted] [redacted], så valgte [redacted] at blive.

Arbejdstilsynet konstaterede under besøget, at [redacted]-brød grædende og hulkende sammen og rystede, da [redacted] fortalte om mobbehandlingerne.

Ansatte oplyste, at der på nuværende tidspunkt er en civil ansat, som er [redacted] i skolesektionen.

Ansatte oplyste, at flere kollegaer indenfor de sidste år er rejst fra skolesektionen pga. mobning [redacted].

Anvendte regler

- § 77, stk. 1, i lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017 af lov om arbejdsmiljø.

- § 9a, i bekendtgørelse nr. 1234 af 29. oktober 2018 om arbejdets udførelse.
- § 4 og 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1234 af 29. oktober 2018 om arbejdets udførelse.
- § 38, i lovbekendtgørelse nr. 1084 af 19. september 2017 af lov om arbejdsmiljø.

Vejledning til at efterkomme påbuddet

I kan læse mere om krænkende handlinger i AT-vejledningen: "Krænkende handlinger, herunder mobning og seksuel chikane – AT-vejledning" på følgende web-adresse: <https://amid.dk/regler/at-vejledninger/kraenkende-handlinger-4-3-1/>

I kan klage over påbuddet

I kan klage over påbuddet til Arbejdsmiljøklagenævnet. Hvis I ønsker at klage, skal I sende klagen til Arbejdstilsynet. Vi skal modtage klagen inden fire uger efter, at I har modtaget påbuddet. Klage over et strakspåbud har ikke opsættende virkning. Det betyder, at I skal rette jer efter påbuddet, selvom I klager. Hvis vi fastholder påbuddet, sender vi klagen videre til Arbejdsmiljøklagenævnet, som så behandler jeres klage.

Eventuelle konsekvenser af påbuddet

Arbejdstilsynet vil nu vurdere, om der er grundlag for at melde virksomheden til politiet eller give den en bøde. Det er fast praksis, når virksomheden har fået et strakspåbud af denne art.

Følg jeres sag digitalt

Få overblik over denne sag og eventuelle andre sager med Arbejdstilsynet på [Arbejdsmiljø i din virksomhed](#). Her kan I bl.a. se kommende frister, og om Arbejdstilsynet vurderer, at I har efterkommet påbuddet.

Ring, hvis I har spørgsmål

I er velkomne til at ringe til Arbejdstilsynet på 70 12 12 88, hvis I har spørgsmål til påbuddet.

Venlig hilsen

Rikke Kristiansen
Tilsynsførende